

տանող աստիճաններուն համեմատ :

«Ուստի անոնք, որք թշնամի և հակառակ են քմահաճ վարչութեան, պէտք է որ միայն ջանքերն ու ձայններն, լրագրաց անպատժելիութիւնը պահանջելու, առանց որոյ մէջ ազգային ըստած բանք՝ ուրիշ բան չէ և պիտի չլրջայ միշտ և ամեն տեղ՝ բայց եթէ պարագայ և անիմաստ բառ մը :»

ՅԱՃԿԱՌՈՒՄԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Ահաւասիկ սոյն դաշնագրին համառոտ իմաստն ու քաղաւածքը զոր վաղըթմ երէկ հրատարակած էր :

1. Երկուց տէրութեանց մէջ սյուսհետեւ մշտնջենաւոր խաղաղութիւն և հաշտութիւն պիտի շարունակէ :

2. Այս թէֆանայի դաշնագրին այն պայմանները, որ Պերսիին դաշնագրովը չփոխուեցան, անոնք գործադրական զօրութիւններն կ'պահեն :

3. Այս թէֆանայի դաշնագրին տրամադրութեանցը հետեւեալ կերպով գործադրուելը ընդունուած է :

4. Պատերազմական տուգանքը 802.500.000 ֆրանք, այսինքն 40.125.000 գաղղոսկի լլլայ սորոշուած է, Բ. Դրան կողմէն Ռուսիոյ թողուած երկիրներուն արժէքն հանուելէն յետոյ, Սոյն գումարին քանի՞ վըճարմամբ հատուցուելու երաշխաւորութիւնը վերջէն Սալթանին և Ռուսիոյ կայսեր միջեւ պիտի որոշուի :

5. Պատերազմի միջոցին ուղղակի ֆինանսող ռուսահայատակներն կ'Պրսոյ ռուս դեսպանատան, և գեսպանատանն ալ Բ. Դրան ղրկուելով, եղած ֆինանսական փոխարկութիւնը պիտի պահանջուի, և Բ. Դրան ալ հարկ եղածը պիտի տնօրինէ : Ռուսահայատակաց համար վըճարուելիք ֆինանսաց փոխարկներն ընդամենը 25.750.000 ֆր. այսինքն 1.337.500 գաղղ. ոսկին պիտի չանցնի :

Անոնք որ այս գումարէն բաժին պիտի ստանան, դաշնագրին թուականէն առ առաւելն մինչև մէկ տարի, ռուս դեսպանատան պարտաւոր են դիմել, յորմէ յետոյ ունէ դիմում ախա չ'ընդունուիր :

6. Պատերազմի գերեաց համար եղած ծախքը հաշուելու և որոշելու պաշտօնով, Դրան և Ռուսիոյ կողմէն ընտրեալ անձանցմէ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի, և իւրաքանչիւր գերիին համար տրուելիք փոխարկներն ընտրուելու թեան

թուականէն մինչև Պերսիին դաշնագրին ստորագրուած թուականը եղած ծախքերէն միայն պիտի բաղկանայ :

Այս գումարէն պիտի զեղչուի այն ծախքը, զոր բրած է Բ. Դրան այս պատերազմին մէջ օսմանցոց բռնած ռուս գերիներուն համար, և ձեռքած գումարը, քառամսեայ վճարմամբ, այսինքն 40 վճարմամբ 7 տարուան մէջ Ռուսիոյ պիտի հատուցուի :

7. Թուրքիայէն Ռուսիոյ անցած երկիրներուն բնակիչները, իրենց կամք բրած տէրութեանը հպատակութիւնն ընդունելու, և Դրան հպատակութիւնն ընդունողները թուրքիա գաղթելու ազատութիւն ունենալով, գաղթելի ուղղութիւնը պարտաւոր պիտի ըլլան 3 տարուան մէջ իրենց անշարժ կալուածները ծախելու, 3 տարիէն ետքը իր կալուածք չծախողը՝ իրեն և Ռուսիոյ հպատակը պիտի ճանչցուի :

8. Երկու տէրութիւնք ալ համաձայնութեամբ կ'խոստանան՝ պատերազմի միջոցին ռուսաց լրտեսութիւն ընող օսմանցիներն և տաճկաց լրտեսութիւն ընող ռուսներն պատասխանատուութենէ ազատ համարել, և լրտեսութեան յանցանք պատժող գատապարտելոց ալ ներումն չնորհել :

Ռուսական զօրաց թողած տեղերէն՝ բնակիչն հետ միատեղ չուել ուղղ ընտանեաց արգելք պիտի չդրուի :

9. Բուսէլի մէջ ամենէն վերջին անցից մասնակցներուն համար ձերբակալուելը և բանտարկեալք ազատ պիտի արձակուին :

10. Դրան և Ռուսիոյ միջև պատերազմէն առաջ կեցած, իսկ պատերազմի միջոցին գաղթած բոլոր պայմանագրութեանց և դաշնագրոց տրամադրութիւնքը վերստին գործադրական զօրութիւն պիտի ունենան :

11. Բ. Դրան կ'խոստանայ որ ռուսահայատակաց երեսի վըրայ ձեռքած գատերը ջանմիջապէս նկատողութեան առնելու, և չգործադրուած դատավճիռներն (իլամ) անմիջապէս գործադրուին :

12. Սոյն դաշնագիրը, ստորագրուած թուականէն մինչև 2 չորսթի, և եթէ կարելի է, աւելի կանոխ, Սալթանին եւ Չարին միջև վաւերացուելով փոխանակուելու պայմանաւ Բ. Դրան կողմէն ստորագրուած է :

Սոյն դաշնագրին մէջ սրոյ յիշատակութիւն մը չկայ ռուս մէլի օսմ. գաւառներն ինչ պայմանաւ, և ինչքան ժամանակի մէջ սրարպուելուն վրայ, իսկ այս մասին Լապանօֆ իշխանը,

իր կառավարութենէն ոտացած իրահանգին համեմատ, իր կողմէն զատ խոստմնագիր մը տըւել է Բ. Դրան և հարկ եղած հրամաններն ալ թօթլէպէն զօրապետին հաղորդելու :

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Ինչպէս ծանուցել էինք երեկ, խառն ժողովն բշ. օր գումարուելով, հետեւեալ որոշումներն բրած է :

1.—Ս. Պատրիարքին հրատարակել նկատմամբ Ազգ. ժողովի մէջ եղած հարցման ի պատասխանի, խառն ժողովը որոշել է երեսփոխանութեան հաղորդել մեծ եպարքոսին և վարչութեան պատգամաւորութեանը միջև կատարուած բանակցութիւնը :

2.—Ներկարարեան Պետրոս վարդապետին, Չիկիւծագի առաջնորդ ընտրուելը հաստատեց ու վաւերացուց :

3.—Բաղիշոյ վիճակին առաջնորդական անձնը լիափութը նախած ըլլալով Պետրոս վարդապետի հրատարակելով, վաւերի Գեորգ վարդապետը Բաղիշի առաջն. տեղապահ անուանեցաւ :

4.—Հալէպի Մովսէս վարդապետը և Այրթապի Տիմութէոս վարդապետը իրարու տեղ փոխանցումն առաջն. տեղապահ ընտրուեցան :

5.—Անկոյ նորբնտիր առաջնորդ Սրուանձտեանց գեր. Դարեգին վարդապետին եպիսկոպոսական վկայագիր տալ որոշուեցաւ :

6.—Մշոյ վանահայր Մամբրէ եպիսկոպոս վարչութեան հրամանին չանստով երեւել հոս գալու, կրկին հեռագրու հրաման զրկել որոշուեցաւ որ անյապաղ Պոլիս դադար :

7.—Մշոյ Ս. Կարապետութեան փոխ վանահօր հիւանդութեան պատճառաւ տուած հրաժարականը չընդունուելով, իրեն օգնական մը սահմանել որոշուեցաւ թագէոս վարդապետը :

Այս հինգ շարքի գիշեր խառն ժողի տղջկանց վարժարանը գող մանկով խել մը ձեռագործի նիւթի և թուղկներէ գոյացած 1080 զրշի չափ գումար մը կ'գողցուի թագ. խորհրդոյ ազգ. խորհրդութեանց ու ջանքից շնորհիւ, գող ըսնուելով դրամները ետ կ'առուի Ղալաթա-Սերայի ոստիկանութեան ձեռքը, իսկ նիւթերուն մեծ մասն ալ Բերս վատահամբաւ անէ մը կ'գրտնուի, ուր խորհրդութիւն մը ըլլալով, բաղմոյթի գողներն

նիւթեր երեսն կը ընեն, և գողներուն 3-4 հոգին ընտելուլով, կ'իմացուի թէ տար 25-30 տն. ձանցմէ բաղկացեալ գողերու ընկերութիւն մ'է եղեր, հայ, յոյն և հրեայ սրիկաներէ կաղմուած, որոնք տարիէն տեւիլ է որ խառն ժողի թագը և չընջալալքը շարունակ աներ ու խանութներ կ'ըմալլէին անպատիժ : Գողերուն չափ փախեցը կամ երեսներն պահելու են, սակայն կ'ուսացուի թէ ոստիկանութեան աշաւորը ջանիքը մօտ օրէն ամենքն ալ ձեռք կը ձգուին :

Խառն ժողի թագ. խորհուրդէն ալ, թէ՛ թագեցոյց և թէ՛ հանրութեան մեծ և գովելի ծառայութիւն ու բարիք մը պիտի ընէ, եթէ անվհատ կերպիւ այս գործին տշխատելով, յաջողի օրինակ ըլլալու խիստ պատիժ մը տնօրինել տալ և խառն ժողի թագին իսպառ հեռացնել տղ չարագործաց խումբը, որ տարիէն տեւիլ է յայնքան հարուստ աղքատ և արհեստաւոր բնտանեաց մեծամեծ ֆինանսեր հասուցած է, որ այս ժրմ'ի արծաթի պատիժը անշուշտ պիտի կրէ :

Թէքիրտաղէն կ'գրեն թէ արբեալ վիճակի մէջ 2 Հայ կռուելով, ոստիկանք ասոնց մէջ մտնելով իրարմէ բռնել ուղեւուն վրայ, Հայերը դանակներ քաշելով ոստիկանաց հետ կռուի կ'ընտելան և ուրիշ Հայեր ալ վրայ հաւենելով 2 ոստիկան կ'զարնուին : Բանցաւորք կ'ձերբակալուին, իսկ թագին Հայ ժողովուրդը յուզուելով ոստիկանաց վրայ կ'յարձակի, ձերբակալուի Հայիքը կ'ազատէ :

Սերաստիոյ կամոն գիւղի ծանուցեալ անցքին վրայ՝ նոյն իսկ գիւղացի հազգայնոց կողմանէ յոյ. 1 թուով գրուած մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ :

Երեկտ. 28ին եշ. օր ժամը 7ին, հաշակաւոր Միհր Այիի մարդերէն չորս հոգի մեր գիւղը եկած էին օթեւան պատրաստելու համար. երբ մեք բոլինք թէ ինչ մարդիկ էք, ուսից կուգաք, ժամանակը կտնոխ է. —Մեր անունն ու համբաւը 7 տէրութեանց յայտնի է, դուք զմեզ չէք ճանչնար, բայց ու սկսան զարնել մեզ տեղ տուինք բայց չհանեցան. շատ նեղութիւն տալէն վերջը հոյ ըլլալին մեզի յանցանք տեղեկով զարկին, այնչափ հարուածեցին մեզ թաղը, որ դեռ տին փառեցաւ և կարծեցինք թէ մեռաւ ու շատ դժուարութեամբ խելքը զլուր բերինք :

վերջապէս նայելով որ այս մար-
դիկը արեւնարբու մարդիկ են՝
ուղեցինք բռնել. դիւղէն դուրս
փախան, մենք ալ ետեւումն ին-
կանք, ջիւղնց խնկոն ու էօղէ-
իրցի ծաղկեց անոյշ ջրէն կու-
ղային. ձայն տուինք ասոնց
թէ սա չորս գողերուն առաջին
առէք, անոնք ալ գողերուն ա-
ռաջիկայ կտրած տակնին, զո-
ղերը գէնքի դիմեցին, նախ
թնկոյին վրայ կրակ ըրին մե-
ռուցին. էօղէիրցիի մշակն ալ
մահացու կերպով վիրաւորեցին,
և դարձեալ իրենց կատաղու-
թիւնը չիջեցրով՝ ետ դարձան,
ժամէն աւելի ժամանակ կրակ
ըրին դիւղին վրայ, և գիւղին
մէջէն ալ վեց հոգի վիրաւորե-
ցին, բայց բարեբաղդաբար
թիւթե կերպով. այս ցարագոր-
ծաց հետ երկու կտնայք ալ
կային, անոնց ալ չբռնէր չմտց,
ձիերուն տակ մարդ կտկրու-
տել կուտան. թիւթիին ձեռ-
քերին՝ մեր վրայ վազեցին,
միւսներէն աւելի կրակ բրին
մեր վրայ, Այս ամեն բրածին
կերթան պարծենալով կ'պատ-
մեն Ղօշտաբարի գայմագամին.
Դա ալ զստնք հետն առնելով՝
մեր գիւղը կուգայ. առջի բ-
րածինք քիչ համարելով՝ Շա-
հինի որդեգիրը շատ մը ծեծե-
լէն հաքը կրակին մէջ ձգել
կուզեն. մանչուն մայրն ալ վր-
րայ կ'հասնի և աղաչանք ու
պաղատանք ձեռք բռնել կառ-
նէ, անոնք ալ աղիկ մը ծեծե-
լով անկողին կ'ձգեն. հիմայ
պառկած է. Գայմագամն ալ
աչքովը տեսաւ այս բրածինն,
և խիզճ տղան չարագործաց
ձեռքէն ազատելու ջանք չըրաւ.
Ասոնք հիմայ 80 ձիաւոր են,
մէկը կուգայ, միւսը կերթայ.
ահ չկայ, ամօթ չկայ. կառա-
վարութիւնը բանի տեղ չէն զը-
նիր. ասոնք հաշակաւոր են.
Դարնայ շրջակայքը շատ բաներ
բրեր են. քանի որ այս գէպ-
քը պատահեցաւ, քաղաքին
տաճիկներն ալ ահաւայ կ'սրեն
մեղ. ասոնց գլխաւորը՝ Միհր
Ալի երբ քաղաք դադեր, ժո-
ղովն ներկայացիր է, անդամ-
ներն ամենքն ալ ոտք ելին ու
յարգանք ընդունել են զին-
քը. հետեւեալքն ինչ կըլլայ, երբ
այսպիսի անձ մը պատիւ ու
յարգանք կ'վայելէ. երբ պէտք
եղած միջոցն է գործ չլրուի և
այս մարդիկը Պոլիս չտարուին,
մեզի համար հանգիստ ու ա-
ղաչում թիւն չկայ, չենք կր-
նար նստիլ այս գիւղին մէջ.
պիտի դադրենք:

ՓՈՒՆՋ

Վաղը թիւ տեղ. թերթը դառ-
նութեամբ և զայրոյթով կ'սխա-
տակէ հետեւեալ գէպքը, Թի-

ւիպէի մէջ հրատարակեալ Մա-
րիցա պուլկար լրագրէն քաղե-
լով:
Ռուսաց Թիւիպէ մտնելուն
տարեգարձի հանգիսին առթիւ
ւը տրուած պարահանդիսին ա-
ռաւոտեան նախահային ժամա-
մանակ, Թիւիպէի հայ երեւելի-
ներէն և ժողովոյ անդամներէն
եղադրեան Գասպար էֆ. բա-
րեմալթութեան բաժակի մը
պատասխանելով ըսեր է թէ՝
«հիմայ ազատեցանք հնգաբա-
րեան տառապանքէն ու ստրկու-
թիւնէ, շնորհիւ Ռուսաց վեհ.
կայսեր և իւր քովարի բանա-
կին»:
Այս խօսքը մեծ աժաթ կը
համարի վաղը թիւ և կախոսայ
ատենաբանին վրայ:

ՄԵՇ ՊԱՐԱՀԱՆՈՒՄ

ԳԻՄԱԿԱՆՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

Ի ՆՊԱՍՏ

Մեքէն Եւրոպայի Կոնսուլ

Եւ Յիւլիէ Կոնսուլ

Կոնսուլի Կոնսուլ

Հիւնդ. Երեկոյ 1/13 փետ. 1879

ՅԵՆՏՈՐԱՍՏՈՒ Ի ԲԵՐԱ

Մուսք մէկ Եւրոպայի

—

ԱՆԿԱՄԻ ԵՒ ԱՆԿԱՄԻ

Ատենայեան. Թորթիւքալեան

Միքայէլ Եֆէնտի

Գանձապետ. Թորթիւքալեան

Եֆէնտի

Ատենայեան. Թորթիւքալեան

Վիլիս Եֆէնտի

Ապտուլահման Զինուոր Էֆ.

Բէքմէքեան Կոմիտաս

Գարագալեան Կարապետ

Թալուքեան Թորթիւքալեան

Չամիչեան Թորթիւքալեան

Ստանիսլաս Ա. Գէորգ

Տիւրքեան Սարգիս պէյ

—

ՄԱՆՈՒՅՈՒՄ

ՊԱՏԿԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏԿԱՆԱԿԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԱՏԿԱՆԱԿԱՆ

Թարգմանեալ Ի Գաղղիականէն

—

Ղերջին տաճակ—առուստիւն պա-
տերազմին վրայով գաղղիական լեզ-
ուին մէջ մէկ քանի տարբեր հեղի-
նակութեամբ հրատարակուած գոր-
ծերէն ամենէն անկողմնակալն ու
ճշգրտագոյնը Ա. լր. Թորթիւքալեան
ըլլալով սորա հայերէն թարգմանու-
թիւնը տետր առ տետր սկսած է
հրատարակել, Արամեան տպագ-
րութեամբ, մաքուր թղթի վրայ,
մեծագիր և քոսածալ իւրաքանչիւր
տետրը 2 պատկերով գործարեալ:
Սոյն հրատարակութիւնը խոստ
հետաքրքրական եւ միանգամայն
օգտակար գործ մը ըլլալով կը հը-
րաւորուի յարգոյ հասարակութիւնը
մէկ մէկ օրինակ ունենալու անկէ,
որով թարգմանչին աշխատութիւնն
ու խնամքն արդիւնաւորելուն ալ
պատճառ մը կըլլայ:
Ա. տետրը հրատարակուած է
ցեղ. 28ին. կիցրտատեղին է Թը-
րէնկեան զբաղումը. գին թերթին
1 դր. արծաթ:

ՀԵՌԱԳՐԱՆՈՒՐՔ

Այս տարի հասնի

Հոնորար 11.—Արիւթիկէի մէջ
Ռարեյուսոյ Գիւլէն քաշուած հե-
ռագրի մը նայելով, Զօրուս ցե-
ղին դէմ զրկուած անգղիական
զօրքերն մեծ պարտութիւն մը
կրելով, բուրբուրին ջնջուելու վի-
ճակին հասեր են 100 հազար մը.
Թերաքարձ սայլ, 1000 հազար
կով, 1 դրոշակ, 100 հրացան և
բազմաթիւ ռազմածիւրք թըշ-
նաճեաց ձեռքը թողելով փախեր
են թշնամիք Մաթալի ամրու-
թեան վրայ յարձակելու կ'պատ-
րաստուին Տեղական կառավա-
րութիւնը Անգղիոյ կառավա-
րութեան անմիջական օգնու-
թիւն խնդրել է:

Ծ.Թ.—Անգղիա այս պատե-
րազմը նոր սկսած է Զօրիւ ա-
րաք վայրագ ցեղին հետ, յնվ.
12ին. իր զրկած վերջնագիրը
անպատասխանի մնալուն վրայ
Անգղիոյ արշաւանաց այս բա-
նակը կ'բազկանայ 13-000 զօրքէ
3 թիւ իրաժնուած, բայց ի պա-
հետի բանակէն):

Հոնորար 11.—Անգղ. կառա-
վարութիւնն օրօշնայ այսօր զըր-
կել Ռարեյուսոյ Գիւլէն 6 վայր
հետն ալ, 2 հեծելազօնք, 2
գումարտակ ռաբաճիգ և 3 ջո-
կատ զօրք այլեայլ կարգէ:

Պերլին 11.—Պաշտօնապէս
կ'ստան կառավարութիւնը միտք
ունեցած ըլլայ ռուսական սահ-
մանագլխոց վրայ անմիջապէս
զինուորական շրջանակ մը հա-
տառելու:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ռամ. Պանքային Աղդը 420
դշ. գին կ'գնէ այսօր իւր առ-
նելու թղթագրամին:
Այս առաւօտ բացուեցաւ 13-29
թղթագրամ 444-20
Իււմէլի 49-00

ՎԵՐՋԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաշտօնական հեռագիր մը
կ'ձանուցանէ թէ՝ իզմիտի անգղ-
նաւատորմը դեռ երէկ մեկներ
է Մարմարայի բացք ելնելով
քանի մ'օր թնդանաճութեան
հրաժարական կըթուծիւն մը
կատարելու համար, յորմէ հա-
քը նորէն իզմիտ պիտի վերա-
դառնայ:

—Վերջին լուրերէն կիմաց-
ուի թէ՝ անգղ. խորհրդարան.
ներն փոխանակ փետրվար 1/13
ին բացուելու, և օր ետք, այ-
սինքն 3/17ին պիտի բացուի:
Խորհրդարանները բացուելուն,
Արեւելից գործոց վրայօք շատ
վիճաբանութիւններ ըլլալ կ'յու-
սացուին, իսկ կըսուի այժմ թէ
անգղ. երաշխաւորութեամբ ըլ-
լալիք 20 միլիոնի օսմ. փոխա-
ռութեան խնդիրը անգղ. կա-
ռավարութիւնը խորհրդարանին
պիտի չներկայացնէ երբ:

—Օսմ. բուլը արժէթղթաց

ի մի վերածմանը համար թօքը-
վելլ Մարգիդին ներկայացու-
ցած ծրագրին վրայօք գաղղիա-
ցի օսմ. արժէքտարք ալ վար-
3/17ին իրենց վերջնական կար-
ծիքը յայտնելու խօսք տուեց
են:

—Մեծ եպարդոսն առջի օր
անգղիացի Պէյքըր բաշան կան-
չելով յայտներ է թէ առայժմ
հրեք գաւառներուն մէջ, այն է
Լտրնէի, Գաստամպուրուի և
Սիւրիոյ գաւառներն, փանտար-
մայի դրութեամբ ստիկանու-
թեան գնդեր պիտի կազմուին
անմիջապէս, ուստի և պատ-
ուիրեր է որ ժամ յառաջ այդ-
երեք գնդերուն գնդապետներն
ու սպայները բնորոշով կառա-
վարութեան նշանակէ:

Կըսուի նաեւ թէ՝ Անգղիոյ
գործադրել տալիք ստիկան
բարենորոգումներն ալ, նախ և
առաջ վերոյիշեալ այդ երեք
գաւառաց մէջ գործադրու-
թեան դրուիլ պիտի սկսին:

Հայաբնակ գաւառաց բար-
ւոքումներուն երբ սկսին չը
գիտցուի:

—Միտհաթ բաշա Բ. Դրան
առաջարկեր է որ Սիւրիոյ հու-
սակալութեան իրաւանց ձեռքը-
հասութեան շրջանակը քիչ մն
ալ բնդարձակի:

—Միտհաթ բաշա անգղ-
գործակալաւոր Պ.Մէլէտի յայտ-
ներ է թէ Անգղիոյ պահանջած
կերպովը բարենորոգումներ
գործադրուիլ անկարելի է Ա-
նատուրի մէջ:

—Պաթէմպէրի իշխանը բա-
ցորոշ յայտներ է թէ ինքը Պու-
կարիոյ իշխան ըլլալու բնորոշ
լիւթիւնէն վճարուած հրաժա-
րած է:

—Սիւրիոյ վիճակին մէջ պա-
շարման վիճակ հրատարակուե-
լով պատերազմական ատեն մն
ալ հաստատուի է, Պէտէրլիւս
բաշայի սրգոց մեղսակից ալ
պատմութիւնը դատելու համար:

—Հիճազի կողմերը նոր գա-
նուած սկիւղ հանքի միջոց օ-
րինակ, կըսէ վաղը, առջի օրը
12 սնտուկ, 9000 պոթմանի (կամ
50 000 հօխալի շափ) բան յիշ-
եալ մետաղէն մայրաքաղաքս
հասեր է:

—Հիւնդաճ քոյմէները նոր
թղթի հետ փոխանակելէն գո-
յացած թղթագրամներուն մէկ
մասը այսօր ցերեկին Պուլթան
Պոյէղիտի հրապարակը պիտի
այլուի:

—Վաղը թիւ այսօր կըսէ թէ,
իր հրատարակած տաճիկառու-
սական գաղղիական իմաստը,
զոր մենք ալ այսօր յառաջ կը
բերեմք, բնագրին իմաստին
հետ ճիշդ չըլլալով մեծ մասամբ
սխալ է:

—Սրեթարբի պէյ վաղը
Օսէսայի ճանքով Ս. Բէթէրս-
պուրկ ճանրայ պիտի ելնէ կըն-
քուած վերջին գաղղիական տա-
նիլ Զարին վաւերացնել տալու
պաշտօնով:

—Վիլենայի մէջ զորոյց մը
տարածուելով որպէս թէ Ռու-
սիոյ և Թուրքիոյ մէջ գաղղիական
գաղղիականութիւն մ'ալ կ'ընդ-
է, այս բանն ստուգելու համար
մեծ տէրութիւններէն ոմանք
իրենց Պոլսոյ գեղապետաց հրա-
հանգ զրկեր են:

ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՄԱՐՈՑ

ԱՅՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԱՅ ՀԱՄԱՐ
Դրեց Հ. Դրեգոր Վ. Գալիկիան
Միթ. Ռեպուբլիկ
Վիեննա Միթ. Տպարան 1879

Բովանդակութիւն.—Միջին ու
Նոր Պատմութիւնը՝ մինչև մեր օրե-
րը հասցրելով համառոտ բաց կա-
տարեալ գէպերն, մասնաւորապէս
աղ. զարդաց գործածութեանը հա-
մար շինուած է.—Շատ հմուտ զը-
րութիւն է, ուր յայտնապէս կերևի
գերմանական ճաշակ ու խորունկ
հմտութիւն.—Ասոր արժէքն այնչափ
աւելի մեծ է, որչափ առաջիններէն
մէկն է ազգին մէջ, իբրև դասա-
գիրք։ Վասն զի թէև կայ հատ մը
պակէ 30 տարի առաջ հրատարակ-
ուած, բայց, բաց անկէ, որ զուրկ է
բոլորովին հաստատուն գրութեանէ,
չառ ընդարձակ բնութեան է և Պատ-
մութեան հոգին ու ծուծը թող տա-
լով, աւելի զուարճալիաց ու զրոյց,
նորա միտ զրած է, որ պատմու-
թեան չէ՛ թէ էական, այլ երկրոր-
դական, մանաւանդ թէ երրորդական
մասը կ'կացուցանեն։ Ուրիշ պէտքով
տեղեր ու այլևայլ ժամանակ հրա-
տարակուած պատմութիւնները ամ-
բողջ չեն, մասնական են, և ասոր իբ-
րև գործածութեան մէջ մտնելի
զրեք, հասարակութեան ձեռքը
զեռ չեն կրնար արուել։ Ուր թո-
ղունք որ մատենագիրը, շատ մատ-
ղիւ հայեցումով մ'ըրած է նաեւ
ողջ պատմութեան, զոր մինչև մեր
օրերը հասցեցած է՝ թուականներու
ճշդութեամբ։ Այդտեղեք ասոր մէջ
նաեւ ազգ. մատենագրութեան վրայ
բաւական տեղեկութիւններ։

Մաքուր տպագրութեամբ 236
էջ պարունակող այն գիրքը, համե-
մատութեամբ շատ ածան է, 2 ֆը-
րանք գնով։ Կը ծախուի Վիեննայի
Միթ. Տպարանի գրադատականոցն ի
բանկայթի և ամեն ազգային գրա-
վաճառաց քով։

ԿԻՅԱՅԹ ԹԵԼԼ
ՈՂԲԵՐԳՈՒԹ. Ի ՀԻՆՅԱՐԱՐՈՒ
Թարգ մոնեաց գաղղիներենէ
Սէյրել Ա. Լիււպեռ
ԱՆԴԱՄ

քարտուգարաց գիւտնին
Արտաք. գործոց պաշտօնատան
որ ի. Ռ. Դաւան

Շիւթր գերմանացի հռչակաւոր
հեղինակին ընտիր գործերէն մին
եղով այն ողբերգութիւնը մէկ չնոց
թղթադրամի կը վաճառուի Վ. Յ.
Մարգարեանի գրատունը Մէրճոն-
զարը թիւ 57 և ամեն գրավաճա-
ռաց քով։

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ
ՅՕՐԻՆԵՑ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Բազմազմուտ Մամուրեան էֆ. ի
այն 140 երեսէ բաղկացեալ Նոր
գործը որ իր կատարելութեամբ կը
յուսամը թէ մուտ պիտի գտնէ րո-
ւոր ազգ. վարժարանաց մէջ, իզմի-
րի Տէպեան տպարանէն հասած ըւ-

ԸՆԴԱՐԱՐԱՆ

ՍՈՂԱՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ
Թ ՊԵՏՍ

Հոնայ Հոյալէ Անչոն

Արանց, կանանց, ծերոց
տղայոց, օրիորդաց և նորածին
կերակուից

Կ'ծախուի բոլոր հայ գրա-
վաճառաց քով գին 3/4 մէճիտ

Լալով կ'ծախուի Եէնի-ճամի Զիլի-
կիլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս Ղա-
կաւեան գրատունը և ուրիշ գրադա-
ճառաց քով։

Գին 1 ֆրանք

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՏԵՏԵԱՆ

ԵՕՐԵՑ ՊԱՆՍՍՈ
ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՃ. ԵԱԶԱՐԱՆԵԱՆ

Աղէտանգր Տիւմա գաղղիացի
մեծ առնէ վարձատրին զրէն եւս
այն գործին ճիշդ այն է վերջին հա-
տորն ալ իզմիլի Տէպեան եղբարց
տպարանէն ի լոյս ընծայուելով Պոլիս
հասած է։ Այս գեղեցիկ վեպին մէջ
ուր Լուի Ժիւի կեանքը, վարքն ու
վարձանը նկարագրուած են, հետ
զհետէ կ'ընդհանրանան Վոլթէն և
Ռուսո՝ անցեալ դարուն այն երկու
մեծ մարդիկը, թագուն գիտութիւն-
ները օտարին առջև կ'ընդունին։ Ա-
մեն կարգի և հասակի մարդ իբ-
րւած նիւթը հոն կ'գտնէ և ինչ

Եւ ծախուի Նէնի ճամի Զիլի-
կիլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղաւի-
սեան գրատունը և ուրիշ գրադա-
ճառաց քով։
Գին 2 ֆրանք 23 անթ.

ՏՕԲԹԷՕՐ ՄԿՐՏԻՉ ԱՂԱՆԵԱՆ

Երկար ատենէ ի վեր կործ-
քի, սրտի և թոքախտի հիւան-
դութիւնները իրեն մասնակցի
ընտրած և մեծ փորձառութիւն
ստացած Ըլլաով յաջողած է
սոցա բժշկութիւնը կատարելա-
գործել, հիմնովին բուժելով նոյն
խոց երկրորդ կարգի խտաղոյն
ատտեմանները։

Այս առթիւ պատիւ ունի
ճանուցողն Արդոյ հասարա-
կութեան որ պատրաստ է մաս-
նաւոր այցելութիւններ քննել հի-
ւանդաց և ամեն օր ընդունել
իրեն դիմող հիւանդները մինչև
կէս օր՝ իւր բնակարանը, ի Գա-
տըղի Ղ. Մէճիլի րատոր ճատտէ-
սի թիւ 45, ուր Գ.Շ. օրերն ալ
ձրի պիտի նայի։

ԵՃ. օրերը պիտի գտնուի
Մ. Բէյմեմիլի իբր-Գարուլու
գեղարանը և Պոլիս Սալթան-
Համամ փողոց։

ՇԵՐԳ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԵՍԻ ՀԻՔԵԱՅԷՍԻ

Հեղինակութիւն
ՊԱՐԳԱՆ ՊԵՏԻ

Վ. Բ. Վարդան Պէյի գրչէն
եղած այն ընտիր պատմութիւնը՝ զոր
մինչև հիմայ թէրեմ մուտը—Էֆրեար
Լաւրդոյն մէջ մաս առ մաս կը հը-
րատարակուի, այս անգամ կրկին
սրբագրութեամբ թէրթ առ թիւի
հրատարակուի սկսած է մաքուր
տպագրութեամբ, և որուն ութը է-
րեսէ բաղկացեալ մէկ թերթը 2
իստէն վրչոյց և տարր թիւերէն
բաղկացեալ մէկ հատորը մէկ 20 ոց
թղթադրամի կը ծախուի հիւանդ
տեղերը։

Պոլիս իմին Էօնի Ուոճի Պոզոս
աղայի խանութը, Պալը-Սի ճատ-
տէսի գրադաճառաց խանութները,
Բերայ Մեծ փողոց ծխալվաճառաց
խանութները, թարա-Պալի ծխա-
վաճառ Անդրէաս աղայի կրպակը,
Թէ՛ Պոլսոյ և Թէ՛ Ղալաթիոյ րատ-
րադրաճառաց քով։

Ղալաթիա ԳՇ. 30 Յունի.
ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ՍԱԺ.

Բաց	14.24
Գոց	14.06
Բարձր գին	14.22
Յաճ գին	14.03
Թղթադրամ բաց	437.10
բարձր	441.20
ցած	437.30
ժամը 11	440.00

Փոխ. 63ի	Ֆր. 070 00
» 65ի	» 083 00
» 69ի	» 081 00
» 73ի	» 070 00

Գանձատուր	25 00
Սօսիթէ Ժէնէրալ	4.22
Սօսիթէ Օթօման	3 00
Պանք տը Բօնսթ.	6.18
Քրէտի Ժէնէրալ	5 15
Ռումիլէյ	1 85
Բաւ. երկաթուղի	51 50

ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԳՐԱՐԱՆ

(Ռ.Տ. 100 ԿՂ. 1)	Հաւ. 1)
Անգլ. տակի	109.28
Գաղղ.	87.12
Բօլ	89.13
Քարպօն արծաթ	16.20
» թղթադրամ	09.00
Քրէմից	51.15
Հինգիոց	22.20
Մէթալիք	23 00
Ճերմակ մէճիտ	07.34
Պղնձ	184.00

ՄԻՆԱՍԽԱՆԻ ՄԱՂԱՋԱՆ

ԳՏԵՄԱՄ
ՈՒ

ՓԱՆԱՍԷ

Կրտած ցուի գեղը բոլորովին
բուսեղեններէ բաղադրուած ըլլալով
թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կը գոր-
ծածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հի-
ւանդութիւններ չուտով կը բժշկէ,
ինչպէս որ վարը յիշուած է։

Ամեն տեսակ Բուլի, Բաւաճե-
սի, մէջքի կամ միջքիներու ցաւեր.
ու նաեւ Թանչը, Քոլէրա և այլ ա-
մառուան հիւանդութիւններ ունե-
ցողները այս գեղէն խմիլու են հե-
տեւեալ կերպով։ Այն պաւաթ ջուրի
մէջ զիւր ապարի մը զրգալէն աւելի
չաքար, վրան լիցուր աղուի զրգալ
մը փանաթ աղէկ մը խառնէ ու
խմէ։

Կոկորդի հիւանդութեանց, և
Ուսեցքի համար գեղը վերջինչալ
կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ
երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ
երկու անուշի զրգալ այն բաղադ-
րութենէն խմէ։ Յօդադատի, Բաւա-
թի իզմիլ, Ռաքի ցաւի, Սաւաճե-
սի տեսակ տեսակ կանակի ցաւերու հա-
մար դուրսէն փանաթ քաւով աղէ-
մը չիւրու է։ Այլուայ ցաւի համար
թիւ մը բամպակ փանաթի մէջ
թաթիլելով ցաւած աղուային վրայ
գնելու է։

Ամեն տեսակ երբոր ցուի մը հա-
մար դուրսէն փանաթ քաւ հարկ
կըլլայ, և թէ քիչ մը ալ խմուի աւել-
ի շուտ բժշկութիւն կըլլայ։

Մարմնոց ուրուած կամ ճոխու-
ած անդիւր բժշկիլու համար վառու-
զը պատահածին պէս փանաթին
վրան աղէկ մը լիցուցու է։ Գոնա-
կով և ին. կորուած վերքերը բժշկե-
լու համար՝ արիւնը չարած շուտով
մը վերքը կաղելու և փաղին վրայէն
փանաթ լեցնելու է մինչև որ բաւ մը

թրջի փանաթէն նաեւ արեան չրջա-
նը նարագանջէ ու բոլոր բնութիւնը
կը զօրացնէ։

Այս գեղին օգտակարութեանը
վրայ երկարօ էն զրիւ աւելորդ կը
համարիմք, գործածողները զայն
միշտ կը գողնին, ուզողը կրնայ ան-
ձամբ փորձել. գինն ածան է։ Այլ
ծախուի Միւնսեան և Բիկերաց Ու.
մերկեան վաճառատունը որ ի Ղա-
լաթիա կ. Պոլսոյ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՈՑԱՅԻՆ ՆԵՍԱՐԱՅ
ԴՈՐԹ ՍՈՒԵՏՈՒՐՈՍԻ
Թարգ մոնեաց Ե. Մ. Ս.

Սոյն պատմութեան երկրորդ
և վերջին հատորն ալ իզմիլի
Տէպեան եղբարց տպարանէն
ի լոյս ընծայուելով, կ'ծախուի
Եէնի-ճամի Զիլիկիլէր ճատ-
տէսի թիւ 2 Ս. Ղաւիսեան
գրատունը, և ուրիշ գրադա-
ճառաց քով։ Գին 1 ֆրանք 25
անթիւ։

ՐԱՆԱԼԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԵՑ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Ահաւաստի գեղեցիկ մթնոտ մը
Մամուրեան էֆ. ի աշխատանքու-
թեամբ մուտ գտնելով մարտի լեզ-
ուի ուսման մէջ, կ'աւանդողէ ա-
շակերտները շարադիր լինելու, չըս-
պանելով որ անոնք քերականութեան
տաղտիւի չըլանէն անցին։

Այս գրքիւր Զմիւռնիոյ Տէպե-
ան եղբարց տպարանէն ի լոյս ըն-
ծայուելով կը ծախուի Եէնի-ճամի
Զիլիկիլէր ճատտէսի թիւ 2, Ս.
Ղաւիսեան գրատունը և ուրիշ գը-
րադաճառաց քով։ Գին 50 անթիւ։

ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՑՑ
1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Կ'ծախուի գին 20 փարա մէճիտ

ԸՆԴԱՐԱՐԱՆ ՕՐԱՅՈՑՑ
ՊԱՏԵՐԱՐԱՐԱՆ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Գին 40 փարա մէճիտ

ՏԳԵՐ-ԷՆԻ ԶԵՐԴԵՆԻ

15 կնիզանադիւ պատկերներով
զարդարեալ այն ընդաճակ օրացոյցը
բաց ի բուն օրացոյցի. կ'պարունակէ
նաեւ վերջին Ռուսո—Տաճկական պա-
տերազմին համառոտ պատմութիւնը,
առողջապահական ամենակարեւոր
գիտելիքներ, բարոյական սկզբունք-
ներ, խոյթման և այլադի գեղեր,
փաստակար ճճներն ինչպէս կ'ընդգր-
կուի։ Ասոցմէ զատ ազգային նշանաւոր
բանաստեղծ Քամաւ Գաթիպայի
«Հայերու թաք» վերնագրով մէկ
չնայարհիկ ոտանաւորը։

Կ'ծախուի Զարգարեան փոճա-
ատունը, Սալթան Համամ փողոց,
Ալըր էֆէնդի խանի դիմաց, թիւ
12 և գրադաճառաց քով։

ՏԵՐ ԵՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՂՈՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ղալաթիա Բէրչէմպէ—Բա-
զար Պաքըր փողոց թիւ 12.